

Költők a rettenetről

A Cigány Világszövetség párizsi kongresszusának határozata alapján
1972 óta augusztus 2-a a roma holokauszt emléknapja

Surman László

Emlékezz!

Ember
emlékezz
elmélkedj
a halálba belenyugvó arctalan lelkekről
a szögesdrót húsban égő fonatáról
a kínról s fájdalomról a behorpadt arccsontokról
szárazon lepergő könnykristályok
szívedben emlékezz
ha sorsod jobb lesz majd
emlékezz arra
mikor szűk álmos ablakod árnyékba borul
s vaskesztyűs öklök dobhártyádban
tépték rágták szaggatták az ideget
mikor szűk álmos ablakod berepedt
s mint betaposott jégtakaró alól szívárgott fel a gyűlölet
s ahogy a katonák beléptek
mikor az utolsó gyertyák elégték
sáros csizmájukat láttad csak zokogó apád könnyein át
a fájdalom keserű fintorát mikor anyád csak téged ölelt
s földön fekvő apáért némán hangtalan kiált
emlékezz majd
emlékezz arra is
mikor elbúcsúztál volna családodtól
ott a fekete vonagnál hogy meghalt minden szó
s árvaság borult reád
mert nem láttál már más
csak apádnak s anyádnak könnyektől áztatott lábnyomát

Nagy Gusztáv

A holokauszt emlékére

Harapj önmagadba a csont és húskupacba,
hogyan eszmélj!
Vérben úsztak a virágok,
és lángra kaptak a rózsák,
s a szél hordta jajkiáltásukat
puskaropogás kísérte kéjjel.
S te, ember, a világ szabad embere, akkor, hol fitogtattad
értelmed és érzelmed zászlaját?
Te eltompultan, némán túrted,
hogyan tehervonatok zakatoljanak
elméd elrozsásodott sínjein.
Te is ott voltál gondolataid aljas szándékával
a vagonok terelésénél, mint most is,
amikor csírja a gonoszságnak
burjánzik a világban. Te most is,
mint akkor, hagyod, hogy a gyenge virágokat
eltiporja a gonoszan kavargó szél?
Ember, harapj önmagadba a csont és húskupacba,
hogyan eszmélj, és óvd a virágokat!

BARÁTSÁG

XXXII. évfolyam, 3. szám

2025. június 15.

TARTALOM

KITÜNTETETTEK

Pro Cultura Minoritatum Hungariae 2025
évi díjazottjai 11824

KÖZÖS EURÓPÁNK

Nemzetiségi önkormányzati fenntartású
köznevelési intézmények országközi
találkozója 11828
Szlovák életünk változásai, 30 éves az
Országos Szlovák Önkormányzat 11832
25 éves a CROATICA 11839
Fülfutás a jövőért 11842
Kincsek az értéktárakból 11844
Gratulálunk Kállai Ritának! 11850
Varga Ilona: Joka XXVII. 11851

ÉVFORDULÓ

Szlovák oktatási intézmények 75 éves
jubileuma 11855

XX. SZÁZAD

„Erre már úgysem kíváncsi senki...”
László Mária emlékezete 11861

TANULMÁNY

Német egyesületek Bátaszéken 11867

HÁZAINK TÁJA

Hűsítő levelek – nyári forróságban 11876

INHALT, CONTENTS 11878

Előfizethető az Országos Nemzetiségi

Önkormányzatok Szövetsége

Barátság folyóirat számlaszámán:

11743057-26413457

Előfizetési díj: 1 évre 3000 Ft

Kapcsolat: Somogyi Zsuzsanna, ONÖSZ

e-mail cím: zsuzsanna.somogyi@slovaci.hu

telefon: +36 30 211 3980